

Az új bor, új tömlőbe való!

Lekció: Márk 2,18-22 / Textus: Márk 2,22

2024. február 11.

A mai igeszakaszunk igen közel állhat a 21.századi ember fogyasztói szemléletéhez: „érkezzen az új, menjen a régi”. Ez az ige most nem az újrahaznosítást tűzte fel lobogójára – miközben ne felejtjük el, hogy ha valaki, akkor Isten a világ legnagyobb újrahaznosítója, aki a régit újjáteremti! Jézus mai igénkben rámutat, hogy van, amikor elválik a régi az újtól és nem lesz többé egymáshoz semmi köze. Nézzük meg együtt először az „új bor, új tömlő” képének eredeti kontextusát, majd járjuk körbe együtt, hogy mit jelent ez itt és most számunkra!

Jézus igen jól tudta, hogy egy olyan üzenettel érkezik, ami radikálisan eltér az addig megszokottól. Azt is tudta, hogy az, ahogy Ő élt, amit és ahogyan tanít, az „ki fogja verni a biztosítékot” a korabeli vallásos vezetőknél. Sőt, azzal is tisztában volt, hogy még közvetlen tanítványai számára is kihívást fog jelenteni az Általa hozott és kijelentett új igazság befogadása.

A lekciónban felolvasott igeszakaszunk tulajdonképpen az új és a régi összeütközéséből fakadó, öt konfliktustörténet egyike Márk evangéliumának elején. Szinte alig kezdjük olvasni Márk evangéliumát, a második résznél járunk, Jézus szolgálatának elején, étkezési, böjtölési szokások és a szombatnap megtartásának kérdései kapcsán, Jézus összetűzésbe kerül a farizeusokkal. Mi is feszül itt egymásnak? A farizeusokat a korabeli zsidók, mintegy a Tóra hivatalos utódainak tekintették, akik "Mózes székében" ültek. Jézus maga is közelebb állt a farizeusok alapvetően fontos hitéhez, mint a judaizmus bármely más pártjához, mégis állandó vitában áll a farizeussággal, az „emberekre ólomsúlyként helyezett” hagyományaik betartása miatt. A hetedik fejezetben Jézus szembesíti a farizeusokat azzal, hogy túlértékelik a szóbeli hagyományt, és szem elől tévesztették a törvény eredeti szándékát. A törvényhez való igazodásból fakadó életerő, Jézus korára a farizeusok vallásgyakorlatában formalizmussá üresedett és az Istennel kötött szövetségi kapcsolat örömeinek helyét, átvette a törvényi előírásoknak való kényszeres megfelelés. Jézus ebben a szakaszban nem a böjtölés ellen emel szót – hiszen a hegyi beszédben együtt tanít az imádságról, az adakozásról és böjtölésről, mint az Őt követő élet szükséges gyümölcseiről – hanem a beköszöntött új korszak kontextusába helyezi a kérdést. Jézus elismeri, hogy amikor majd a vőlegényt elviszik, "azon a napon - a tanítványai is - böjtölni fognak". Tulajdonképpen Jézus és János tanítványai, valamint a

farizeusok böjtölése között egyetlen választóvonal van, magának Jézusnak a személyéhez és szolgálatához való hozzáállás. Jézus úgy írja le az Átala beköszöntött új korszakot, mint egy menyegzőt – ahol Őmaga a vőlegény, tanítványai pedig "a vőlegény vendégei". Egy esküvő nem az önmegtartóztatás ideje, hanem az élet örömnépe. Ilyenkor a farizeusok is feloldattak a heti két böjtnap alól, hiszen a lakodalom szűz lány esetében hét napig, özvegy újra házasodása esetén három napig tarott. A barátoknak és vendégeknek nem volt más feladatuk, mint élvezni az ünnepséget. Bőséges volt az étel és a bor, valamint az ének, a tánc és a szórakozás mind a házban, mind a házon kívül. Ha János tanítványai és a farizeusok felismerik Jézus személyének jelentőségét, hogy Őbenne elérkezett a várva várt Vőlegény, a Messiás, akkor megértik, hogy miért kellene inkább ünnepelniük, mint böjtolni. Keresztelő János tanítványainak böjtje kétségtelenül János aszketikus életmódját tükrözte, valamint az eljövendő Messiást és királyságát váró bűnbánatukról, bűnvallásukról szólt. Jézus és tanítványai ünnepelték a Jézus által megérkező új királyságot, Isten szeretetteljes elfogadását és a megbocsátását, amely az üdvösség napjára jellemző. Öröm és ünneplés, nem pedig a gyász jellemezte életmódjukat és ez, az étkezés körüli közösségükben is kiábrázolódott. A farizeusok ünneptől való tartózkodása azonban arról tanúskodik, hogy ők nem látják Jézust vőlegénynek.

Kicsoda ez a Jézus? A válasz megkerülhetetlenül fontos itt a böjt kapcsán, de később látjuk, hogy ez lesz a vízválasztó minden konfliktusban a farizeusokkal. Jézus személyének felismerésén áll vagy bukik aztán nemcsak a böjthöz való viszony kérdése, hanem magának Jézusnak az élete is! Ha felismerték volna Benne az Atyától küldött Istenfiút, akkor nem feszítik keresztre! Nekünk ez megmentésünkre szolgált, nekik azonban eleséssé lett – ahogy Pál mondja: „az ő bukásuk által jutott el az üdvösség a népekhez, hogy Isten féltékennyé tegye Izráelt”.

A kérdés azonban mindig, ma itt, számunkra is vízválasztó: kinek látjuk Jézus Krisztust? Ő az a Jézus, akit követni kellene, de sosem tudunk? Ő az, aki mindenki mást szeret, megment, csak minket nem? Ő az, aki mindig akkor van távol, amikor pont szükségünk lenne a segítségére? Akitől rettegünk, mert úgy érezzük, hogy mindig tesztel és nagyítóval keresi a hibapontjainkat? Kinek látod Jézust? Ez ma is vízválasztó kérdés, mert alapvetően határozza meg a Vele való kapcsolatodat, az egész keresztyén életedet! Tudnunk kell, hogy egyetlen helyen láthatjuk Őt tisztán és nem a bűnös, sebzett szívünk torz szemüvegén keresztül: ez pedig egyedül a kereszt! Mindig itt kaphatunk tiszta, igaz és szent képet arról, hogy kicsoda ez a Jézus! Ő a Bárány! Akit - ahogy a múlt heti igehirdetésben hallottuk - az Atya a Golgota „végső oltárán” mutatott be ártatlan áldozatként a bűnei miatt

menthetetlen emberiségért, értem és érted. Távol érzed Őt magadtól? Menj a kereszthez és időzz a fán függő, érted szenvedő Krisztusod előtt! Ő került távol az Atyától, hogy Te közel kerülhess Hozzá! Csak hívd és várd csendben a Szentlelket, hogy elvezessen téged az eléd futó Atyád karjaiba! Csődtömegnek érzed magad, aki újra és újra elbukik? Menj a kereszthez, valld meg az érted szenvedő Krisztus előtt, hogy reménytelen eset vagy, bánd meg bűneid és lásd meg, ahogy a bűneidet magára veszi és téged szabadon enged, feloldoz a bűn terhei alól! Ne legyen akadály a „túl sok, túl késő, túl nehéz, túl, túl...”! A kereszti embert és Istent összekötő ereje hossza mindent áthidaló. Nincs túl...Nincs túl késő, nincs túl messze, nincs túl nagy ez ahhoz! A keresztnak nincs túl... Egyetlen túl van a keresztnél: az pedig a szeretetre, irgalomra, kegyelemre vonatkozik, mert az túl van minden emberileg felfogható határon! A keresztnél minden megváltozik! Az emberi „késő már, nehéz, messze, lehetetlenek túl”-ján, valami egészen meghökkentő, a régitől teljesen eltérő. Valami új kezdődik, ahol Isten szeretetéből, kegyelméből, irgalmából eltöröltetik a bűn, megtöretik a bálványaink bennünket fogva tartó rablánc, a Sátán hazugságai lelepleződnek, mások által kapott gyógyíthatatlannak megélt vagy pont magunk által, magunknak okozott sebeink meggyógyulnak. A Szentlélek ahogy beárad a szívünkbe, életünk minden területére úgy hozza el Isten uralmának helyreállító, gyógyító munkáját, hogy megtelik az életünk -igeszakaszunk képi világánál maradva – „új borral”. Ez pedig nem marad meg a régi keretek között. És közben az az öröm eközben születik, ami válaszként születik szívünkben Jézus jelenlétére, pont olyan mint a menyegző, ahol két boldog ember egymásra találását és életre szóló szövetségét ünnepeljük.

Pontosan erről beszél Jézus, amikor igénkben a böjt kapcsán két, mindennapi életből vett példát hoz hallgatói elé, a régi és az új összeférhetetlenségéről. Jézus igehirdetésében, szolgálatában Isten országának üdvöt hozó erői elkezdtek működni és felülírják a régi vallási szokások gyakorlását, sőt felülírják a Jézust követő ember addigi látás-és gondolkodásmódját! Nincs folytonosság a régi és új között! Az az új, amit Jézus hoz, egyértelműen különválik mindattól a régitől, ami megelőzte Őt! Az, hogy az új bort, új tömlőbe teszik, a nép mindennapi életében tapasztalt valóság. A tömlőt, mely birkáról vagy kecskéről egészben lenyűzött, cserzéssel elkészített állati bőrt, bor tárolására használták. A forrásban lévő újbort, csak a rugalmas új tömlőben lehetett megőrizni. A régi, rugalmatlan tömlőt szétrepesztette az új bor. Jézus nem felszólít arra, hogy ne töltsön senki régi tömlőbe új bort, hanem egyszerűen kijelenti, hogy senki sem tesz ilyet. Hiszen, ha valaki fáradozott az új bor elkészítésével, akkor azzal célja van, nem azért fáradozott, hogy az tönkre menjen, hanem

azért, hogy az öröme legyen. Ostobaság lenne régi tömlőbe tenni az új bort, amikor köztudomás szerint nem tud benne maradni, mert szétfeszíti, szétrobbantja a régit. Az új egyszerűen nem tűri a régit. Ha megismertük Jézust és végre nem bálványaink, a jó cselekedeteinktől, a vallásos rutinjainktól várjuk megváltásunkat, hanem egyedül Krisztustól, akkor a mi tapasztalatunk is, hogy Krisztusban új kezdődik el. „Az új bor, új tömlőbe való”. A Lélek által újjászült élet az Isten országának igazságának koordináta rendszerében, Isten uralmának „bőrtömlőjében” kell lennie, különben tönkre megy, széthasad a tömlő. Ha Isten népeként engedjük közel magunkhoz, akkor mint reformátusoknak kísértés lehet, hogy a „vallásosság régi tömlőibe” kívánjuk betölteni a Jézus által indított újat. Hány és hány vidéki gyülekezetben halnak el kezdeményezések a „mi nem így szoktuk nagytiszteletű úr” mondat régi „tömlőjén”. Sajnos nagy egyházunk merev, bürokratikus felépítése és működése szintén sokszor akadályozója az „új bor forrásának”, mert nem tud hozzá megfelelően „tárgulni”.

Mint Gazdagréti Református Gyülekezetet is Isten előtti megállásra hív ez az ige. Tapasztaljuk-e egy-egy szolgálati területen, hogy „az új bor” örömet adó pezsgését? Milyen formák, működési keretek, „tömlők” adnak teret Jézus munkájának? Merev falú régi tömlőként működünk vagy rugalmasságra kész, új tömlőként? Isten királyi uralma határozza meg a szolgálatunkat és a többi szolgáló felé való jelenlétünket? Hadd hozzam ide kiemelten a házicsoporthoz működését, ahol magam is tapasztalom, hogy milyen fontos, hogy újra és újra felülvizsgáljuk a „rutinokat, szokásokat”, hogy ne váljunk hasonlóvá, a merev falú régi tömlőhöz, amit kirepeszt az új bor; hogy Isten országának uralma vonzzon minket hetente a házicsoporthoz, ahol Ő van középpontban és a Lélek által, az Ő erejével mehessünk tovább a hétköznapiakba.

Az „új bor, új tömlő” képe azonban nemcsak, mint gyülekezet szólít meg ma minket, hanem az Úr munkálkodni szeretne személyes életünkben is. Az, hogy Jézus jelenléte újat kezd, Isten igazságai, az Ő megvalósuló uralmának történik. Az új élet áldott gyümölcseit akkor teremjük, amikor „életünk origója Krisztus és az X és az Y tengelye Isten igéje és az Ő igazsága”. Sokszor azért erőtlenség a keresztyén életünk és azért nem tapasztaljuk meg, hogy növekszünk, mert régi tömlőbe akarjuk tölteni az újat vagy ahogy Jézus a ruha képével fogalmaz: a régi ruhát nem lecserélni szeretnénk, hanem csak foltoztatni. Szem elől tévesztjük Isten Igéjének ezt az igazságát: a régi és az új nem fér meg együtt és bűnös szívünk igazságának engedve, igazi „patchwork nagyüzemmé” válunk. Ennek általában két oka van: az egyik a félelem, a másik a kényelem! Félünk attól, hogy el

kell engedni a régit, mert a régi hozzánk nőtt. Lehet, hogy tudjuk, hogy nem jó, de egyszerűen annyira megszoktuk, mint teknős a páncélját és legbelül már nem is akarunk megválni tőle. Félünk, hogy nélküle kiszolgáltatottak, védtelenek lennénk. El sem tudjuk képzelni, milyen lenne nélküle. Jobb a biztonságos régiben maradni, mint egy bizonytalan új felé nyitni. Persze az Ördög mindig örömét leli abban, hogy „rátegyen egy lapáttal” és ott tartson minket a régiben. Jó eszköze ebben a bizalmatlanság – „Biztos nem is ad Isten semmit! Távol marad az egészsőtől! Ha adna, úgysem lesz az jó! Ki tudja milyen lesz utána? És ha nem fog működni, ha megint minden marad a régiben?” Miért „foltoztatunk” tehát? Egyrészt azért, mert félünk elengedni a régit. Ilyenkor nem látjuk már a bűneinktől tisztán az irgalmas Istent és nem merjük feltétel nélkül rábízni magunkat és elhisszük azt, hogy biztonságosabb a régi, mint az új. Másrészt azt tapasztalom, hogy a másik oka annak, amikor beindul a „patchwork nagyüzem”, az a kényelem, a helytelen ön-és bünszeretet. Világunk elhiteti velünk, hogy a szívünk jól működik, és mindig jót akar nekünk. Múltkor az egyik ifisünket úgy próbálta meggyőzni egy alatta két évvel járó gimis arról, hogy miért egészséges az, hogy ő leszbikus párokban él, hogy Isten szeretetével érvelt. „Ha Isten adta a szeretet, akkor az a szeretet jó. Mivel szeretem Palit– azt a lányt, akivel jár és egymás között így hívják– az csak jó lehet”. Csakhogy ez a leány kihagyta a történetből a bűnesetet, amikor az ember elvesztette az igaz szeretet, amióta nem tudja már helyesen szeretni sem Istenét, sem társát, sem magát. És nemcsak az igaz szeretet vesztette el, hanem istenismeretével együtt, a bűn ismeretét is. Nem Isten csal meg minket, hanem a bűnnel fertőzött szívünk minket! Így történhet meg, hogy amikor megtérünk, akkor nem adjuk át Istennek teljesen a régit, hanem különböző módon próbáljuk azt „befoltozni”. A legkülönbözőbb módon vagyunk képesek azt foltozni. Van, amikor a szolgálattal is foltozni szeretnénk, hiszen így adok is valamit Istennek. Talán kitartó szolgálattal „kiegyenlíttem a számlát, nem olyan gáz, hogy minden buliból részegen jövök haza”. Észre sem vesszük, hogy hogyan próbáljuk „önmegváltó tetteinkkel” foltozni régi ruhánkat és dobunk oda Istennek „alamizsnául egy kis szolgálatot”. Bűnös szívünk, célt tévesztett belső gondolataival is tudunk „foltoztatni”: „mindenki ezt csinálja”; „másnak vastagabb vaj van a füle mögött, ez ahhoz képest semmi”; „nem kell szószerint venni a Biblia tanítását – főleg, amit a paráznság kapcsán ír, az már tarthatatlan”. És képesek vagyunk Isten kegyelmével is „félcelgetni”: „Ő úgy is megbocsát”. Talán még egyszer sem mertük bevallani magunknak, hogy ilyenkor visszaélünk Isten nagylelkű kegyelmével. Ugyanez történik akkor, amikor magunkhoz vesszük az úrvacsorát és utána azt a bűnt vagy bűnös életvitelt,

szokást folytatjuk tovább, amivel kapcsolatban Isten már bűnbánatra, megtérésre, a régi elhagyására hívott és tesszük folyamatosan azt, amitől Pál apostol óv a 2Kor 6, 1-ben, vagyis hiábavalóvá tesszük Isten kegyelmét.

És szépen így varrjuk az egyik foltot a másik után, nem engedve Istennek azt, hogy egy másik, új ruhát adjon ránk Krisztusban. Pedig Ő egészen újat akar hozni, új ruhába akar öltöztetni, fehér ruhát ad ránk adni. Ez a Vele való találkozás és közösség lényege! Ő újat ad és újjáteremt! Akarod ezt? Szíved egész legmélyével együtt kívánod ezt? Amennyiben eddig csak úgy tekintettél Rá, mint aki itt-ott besegít az életedben, mint akire éppen-akkor szükség van, de nem úgy, mint aki mindent újjá tesz benned és számodra, itt az ideje, hogy megismerd Őt olyan Úrként, aki lehet, hogy szolgált eddig feléd, de most már Királyként szeretne uralkodni a szívedben, életedben. Ha eddig félelemből vagy kényelemből „foltozgattad a régi ruhád”, akkor is gyere Jézushoz, add át a „patchwork ruhád”, amit lehet, hogy az Ördög el akar hitetni, hogy olyan szép színes, mint a szép foltokból varrt takarók, csak hogy ez egy koldus, rongyos ruhára varrt szép szövet. Lásd mit foltozatsz és mivel és engedd, hogy Ő egy egészen új ruhát adjon rád, amiben nem fázol, ami pont olyan, mintha rád öntötték volna, aminek a tisztítására, Ő örök garanciát vállal! Lásd meg Jézust az Isten egyszülött Fiának, aki életét adta érted, hogy a kereszten mindenre elég számodra! Add át egész életed, hogy többé ne „kelljen foltos ruhában élned”, helyette tapasztald meg, hogy Ő egészen új ruhát ad! Ő a „túl messze, túl nehéz, túl lehetetlenek” földjén átlép, hogy szeretetével, kegyelmével olyan új életet adjon, aminek Ő az „origója és az Ő igazságai annak értelmezési tartományai”. Adja meg nekünk az Úr az Ő kegyelméből, ha kell most először vagy újra, hogy Királyként beengedjük életünk minden területére, hogy „odaadva Neki foltozgatott életünket”, Ő egy egészen újat adhasson, ahol az Ő öröme, az Ő igazsága olyan új életet teremten bennünk, ami tele van olyan örömezzéssel, mint amikor egy menyegzőn megállíthatatlanul árad az élet, a felszabadult öröm és reménység! Legyen így! Ámen!

(Győriné Vincze Krisztina)